

Teodor Vigner, * 28.1.1894 Český Malín, † 31.1.1973 Liberec

Jeho předek byl jedním ze zakladatelů volyňské mučednické obce Český Malín. Do České družiny dobrovolně vstoupil 12.9.1914 v Kyjevě. Byl tedy jedním ze starodružiníků, a proto, stejně jako celá Česká družina, byl od podzimu 1914 roku zasazen jako průzkumník. Své průzkumné úkoly plnil dobře a tak přispěl svým dílem k tomu, že Česká družina záhy získala vážnost mezi vysokými veliteli ruské armády a obdiv u vojsk. Brzy se stal velitelem průzkumné skupiny a vodil ji na průzkum i za linii fronty. Například v Haliči v roce 1915 přivedl podřízenou skupinu až do rakouských zákopů, obdarovali rakouské vojáky cigaretami, obhlédli průchody a vrátili se zpět. Druhou noc převedl stejnou cestou ruskou vojenskou jednotku, které se vzdalo mnoho c. a k. rakousko-uherských vojáků. Všichni se v pořádku dostali do ruského zajetí. Za takové a podobné udatné činy byl vyznamenán postupně Medailí sv. Jiří IV., III., II., třídy a byl navržen na Kříž sv. Jiří I. třídy (zlatý kříž). V roce 1915 byl raněn a po vyléčení se vrátil opět k průzkumu. V roce 1916 byla Česká družina přeměněna na 1. čs. střelecký pluk Jana z Husi a jmenovaný se v něm stal písařem. V roce 1918, kdy čs. legie zahájily sibiřskou anabázi, požádal, jako většina volyňských Čechů o uvolnění z armády; byl 20.2.1918 řádně z armády propuštěn a odjel za rodiči na Volyň, kteří v této době byli v Žitomíru jako "běženci". Většina obyvatel Českého Malína byla nuceně evakuována. Byl vždy aktivní a snažil se nezištně přispívat k rozvoji naší menšiny. V roce 1923 byl jedním ze zakladatelů České matice školské a v letech 1928-1930 byl jejím neplaceným jednatelem. Od roku 1930 až do likvidace ČMŠ v roce 1939 působil bezplatně jako člen její revizní komise. Působil nejen ve prospěch české menšiny, ale nevyhýbal se práci přispívající k rozvoji města Lucka, ba i celé Volyně, a proto byl oblíben i u obyvatel jiných národností. V průběhu roku 1935 byl zvolen členem městské rady v Lucku a dále předsedou Svazu malých rolníků, který měl celovolynskou působnost. Obě tyto čestné funkce vykonával až do roku 1939. Zejména druhá funkce zabírala mnoho času, protože velmi často vyjížděl spolu s komisí daňových orgánů prošetřovat stížnosti členů Svazu na nesprávně vyměřené daně do různých koutů volyňského vojevodství a hájit zájmy členů Svazu.

Při plnění těchto veřejných funkcí byl současně úspěšným podnikatelem, majitelem nemovitostí a své zkušenosti uplatňoval při pomoci občanům v kupních a podobných právních záležitostech. Po připojení západní Volyně v roce 1939 k Ukrajinské SSR byl jeho majetek zestátněn a on sám pracoval jako účetní ve vodohospodářském podniku města Lucka. Pro svoji oblibu mezi lidmi, majetnost a nesouhlas s komunistickými idejemi byl novým režimem persekvován: v noci odvážen několikrát k výslechům na NKVD, sledován a nakonec uvězněn. Po přepadení SSSR nacistickým Německem v roce 1941 byla věznice bombardována, část vězňů se uvolnila a osvobodila ostatní vězně. Vězeňské strážce utekly, včetně pověstné Špilkové, která organizovala vyvraždění několika stovek vězňů. Mrtvolý některých plavaly v řece Styru. Za nacistické okupace pracoval ve stejném podniku. Po osvobození Volyně se dobrovolně hlásil do 1. čs. armádního sboru v SSSR, ale odvodní komise v Rovně ho pro vážnou nemoc neodvedla, takže, ač nerad, se vrátil k účetnictví ve vodohospodářských službách města Lucka. Vypomáhal reemigrační komisi, po reemigraci se usídlil v Liberci a pracoval v KOVO-Liberec jako účetní, zástupce podniku u soudu při majetkových sporech a nakonec jako archivář. Bylo na něj ve všem spolehnutí, proto si ho podnik vážil a držel ho ve svých službách po dlouhá léta jako důchodce. Byl členem Svazu Čechů z Volyně, Čsl. obce legionářské a později Svazu protifašistických bojovníků.

Podle informací Viktora a Niny (provdané Dobosharevitch), dětí jmenovaného, sepsal Jiří Hofman Praha v březnu 1998